

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 27 май 2024 г.
(OR. en)

9447/24

COARM 92
CONOP 29
CFSP/PESC 653

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Делегациите
Относно:	Заклучения на Съвета във връзка с позиция на ЕС относно борбата с незаконната търговия с малки оръжия и леки въоръжения (МОЛВ) с оглед на четвъртата конференция за преглед на изпълнението на програмата за действие на ООН за МОЛВ

Приложено на делегациите се изпращат заключенията на Съвета във връзка с позицията на ЕС относно борбата с незаконната търговия с малки оръжия и леки въоръжения (МОЛВ) в контекста на четвъртата конференция за преглед на изпълнението на Програмата за действие на ООН за МОЛВ (Ню Йорк, 18 – 28 юни 2024 г.), одобрени от Съвета на 4028-ото му заседание от 27 май 2024 г.

**ЗАКЛЮЧЕНИЯ НА СЪВЕТА ВЪВ ВРЪЗКА С ПОЗИЦИЯ НА ЕС ОТНОСНО
БОРБАТА С НЕЗАКОННАТА ТЪРГОВИЯ С МАЛКИ ОРЪЖИЯ И ЛЕКИ
ВЪОРЪЖЕНИЯ (МОЛВ) С ОГЛЕД НА ЧЕТВЪРТАТА КОНФЕРЕНЦИЯ ЗА ПРЕГЛЕД
НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА ЗА ДЕЙСТВИЕ НА ООН ЗА МОЛВ
(НЮ ЙОРК, 18 – 28 ЮНИ 2024 г.)**

1. Съветът отбелязва, че незаконната търговия с малки оръжия и леки въоръжения (МОЛВ) и боеприпасите за тях продължава да допринася за нестабилността и въоръженото насилие, като пречи на устойчивото развитие и усилията за управление на кризи, допълнително дестабилизира цели региони, държавите в тях и техните общества и по този начин подхранва въоръженото насилие и организираната престъпност и засилва въздействието на терористичните нападения. Съветът се е ангажирал да предотвратява и да се бори с незаконната търговия с МОЛВ и боеприпасите за тях и да насърчава отчетността и отговорността по отношение на законната търговия с тях.
2. В съответствие с приноса на Европейския съюз (ЕС) към Пакта на ООН за бъдещето и Новата програма за мир на генералния секретар на ООН, Съветът отбелязва необходимостта от укрепване на инструментите за контрол на конвенционалните оръжия и подобряване на защитата на цивилното население от последиците от използването на тези оръжия, наред с другото чрез стимулиране за продължаване на спазването на международното хуманитарно право и правото в областта на правата на човека и насърчаване на борбата срещу разпространението на малки оръжия и леки въоръжения:
1) приемане на регионални и национални пътни карти, цели и ангажименти, с подходящи средства за проследяване на напредъка и мобилизиране на международна подкрепа; 2) доразвиване на Програмата за действие на ООН и наличните международни инструменти и инициативи за проследяване, изграждане на капацитет за предотвратяване на отклоняването и гарантиране на ефективно управление на запасите; 3) разглеждане на новостите в областта на технологиите.
3. Съветът счита, че Програмата за действие на Организацията на обединените нации за предотвратяване, борба и премахване на незаконната търговия с малки оръжия и леки въоръжения във всичките ѝ аспекти („ПЗД“) е универсалната рамка за борба със заплахата от незаконните МОЛВ и подкрепя нейното цялостно и ефективно изпълнение на национално, регионално и световно равнище.

4. Съветът приветства предстоящата четвърта конференция за преглед в Ню Йорк от 18 до 28 юни 2024 г. („четвъртата конференция“) и представлява възможност да се направи преглед на постигнатия напредък по изпълнението на ПЗД. Съветът счита, че четвъртата конференция следва да се стреми към гарантиране на релевантността на ПЗД и към увеличаване на нейната ефективност.
5. Съветът припомня, че на 17 октомври 2022 г. прие Решение (ОВППС) 2022/1965 с цел да се подкрепи пълното и ефективно изпълнение на Програмата за действие на ООН и на Международния инструмент за проследяване, да се подобри международната, регионалната и националната сигурност, да се допринесе за постигането на човешката сигурност и да се насърчи устойчивото развитие чрез контрол на МОЛВ, както и да се подкрепят политики и програми за контрол на МОЛВ, съобразени с равенството между половете, въз основа на задълбочен анализ на равенството между половете.
6. В съответствие с Решение (ОВППС) 2022/1965 на Съвета Европейският съюз (ЕС) подкрепи съществената и приобщаваща подготовка за четвъртата конференция. Регионалните срещи осигуриха форум за участващите държави и съответните регионални организации за набелязване на специфичните за региона предизвикателства, свързани с МОЛВ, и за обсъждане на регионалните приоритети за четвъртата конференция.
7. ЕС ще допринесе конструктивно за смислен и конкретен единодушен резултат от четвъртата конференция и ще се стреми следните ключови цели да бъдат отразени в заключителния документ от нея:
 - i. Да се признае, че изпълнението на ПЗД се подкрепя чрез полезно взаимодействие с международните инструменти, които имат сходни цели, като напр. Договора за търговия с оръжие и Протокола срещу незаконното производство и трафик с огнестрелни оръжия, техни части и компоненти, и боеприпаси към Конвенцията на ООН срещу транснационалната организирана престъпност, наред с останалото – по отношение на задълженията за докладване и на подпомагането и сътрудничеството.

- ii. Да се приветства приемането на Глобалната рамка за управление на конвенционалните боеприпаси през целия им жизнен цикъл. Да се отчете, че изпълнението на ПЗД се допълва от Глобалната рамка за предотвратяване, борба и премахване на незаконната търговия с боеприпаси. Да се запазят в обхвата на ПЗД предотвратяването, борбата и премахването на незаконната търговия с боеприпаси за МОЛВ и да се проверят всички необходими позовавания на отговорното управление на боеприпасите, за да бъдат включени боеприпасите в процеса по ПЗД, както и да се насърчат участващите в ПЗД държави да обменят и споделят съответния опит, извлечени поуки и най-добри практики в съответствие с Глобалната рамка. Да се признае, че много държави вече прилагат разпоредбите на ПЗД и Международния инструмент за проследяване спрямо боеприпасите за МОЛВ.
- iii. Да се признае, че в съответствие с Програмата до 2030 г. за устойчиво развитие не може да има мир без устойчиво развитие, нито развитие без мир, както и че нито едното, нито другото не са възможни без зачитане на правата на човека и равенството между половете. Ограничаването на незаконната търговия с МОЛВ и боеприпаси за тях е от решаващо значение в това отношение.
- iv. Да се подкрепя подход към контрола на МОЛВ, който взема предвид равенството между половете, и да се отчете различното въздействие, което въоръженото насилие оказва върху жените, мъжете, момичетата и момчетата, както и да се насърчи ролята на жените за изпълнение на ПЗД и на вземащия предвид равенството между половете анализ в действията за контрол на МОЛВ като условие за тяхната ефективност.
- v. Да се предприемат действия за запазване и повишаване на ефективността на ПЗД и на Международния инструмент за проследяване към нея в светлината на развитието на технологиите и дизайна на МОЛВ, тяхното производство и търговията с тях. ЕС е особено загрижен, че нарастващата тенденция за малки оръжия с тяло от полимер или модулен дизайн и отсъствието на общ стандарт за начина и мястото за маркиране на тези оръжия създава опасност постепенно да се ограничи възможността за тяхното проследяване. За да се създаде и запази възможността за проследяване на МОЛВ с тяло от полимер или модулен дизайн, е необходимо на Четвъртата конференция да бъде постигнато съгласие по процес, насочен към постигането на единодушие относно маркирането на тези МОЛВ.
- vi. Де се подкрепи създаването на отворена техническа експертна група по изпълнението на ПЗД на ООН и Международния инструмент за проследяване към нея във връзка с новите технологии в областта на МОЛВ.

- vii. Да се подкрепи съществуващият доброволен обмен на информация между държавите по установени случаи на отклоняване, за да се разкрият и прекъснат каналите за трафик на оръжие и за да се подобри капацитетът за оценка на риска в контекста на контрола върху износа на оръжие (член 11 от Договора за търговията с оръжие и Форума за обмен на информация за отклоняването).
 - viii. Да се подчертае ролята на практиките за контрол върху износа на оръжия за предотвратяване и борба с незаконната търговия с МОЛВ, включително посредством оценка на риска от отклоняване (в т.ч. от перспективата на равенството между половете) преди предоставянето на разрешения за износ.
 - ix. Да се подкрепят дейностите за контрол върху МОЛВ в зоните, засегнати от конфликт, чрез засилване на ролята на ООН и на регионалните мироопазващи операции, като се разглежда за всеки отделен случай включването на подпомагане за мониторинг на оръжейното ембарго и управление на оръжейните запаси при определяне на техните мандати и, когато е възможно, в сътрудничество с експертни групи на ООН, отговарящи за наблюдение на оръжейното ембарго, наложено от ООН.
 - x. Да се изтъкне ролята на ПЗД в борбата с тероризма. Ефективното изпълнение на ПЗД допринася за това да не се позволи придобиването на МОЛВ от терористи, като по този начин се намаляват потенциалните последици от техните нападения.
 - xi. Да се отчете ролята на МОЛВ в домашното и основаното на пола насилие, особено при насилие, извършвано от член от семейството или от интимен партньор, и да се гарантира, че публично достъпните данни относно злоупотребата с огнестрелни оръжия са разбити по пол и включват данни за домашното и основаното на пола насилие.
 - xii. Да се подкрепя важната роля на регионалните организации за изпълнението на ПЗД, както и за включването на учените, гражданското общество и отрасли в дейностите, свързани с ПЗД, като цяло.
8. ЕС подкрепя в заключителния документ от четвъртата конференция да бъдат включени отпратки към следните документи:
- заключителните документи от междинните заседания във връзка с ПЗД (седмата двугодишна среща на държавите от 2021 г. и осмата двугодишна среща на държавите от 2022 г.);

- докладът на генералния секретар на ООН относно МОЛВ до Общото събрание на ООН от 2022 г. (A/CONF.192/BMS/2022/1) и до Съвета за сигурност на ООН от 2023 г. (S/2023/823) и 2021 г. (S/2021/839);
- докладът на генералния секретар на ООН относно новостите в производството и дизайна на МОЛВ и технологиите за тях и последиците за изпълнението на международния инструмент за проследяване до Общото събрание на ООН (A/CONF.192/BMS/2014/1);
- резолюциите на Съвета за сигурност на ООН относно МОЛВ (резолюции 2117 от 2013 г., 2220 от 2015 г. и 2370 от 2017 г.);
- Резолюция 1325 на Съвета за сигурност на ООН за жените, мира и сигурността (Резолюция 1325 от 2000 г. и последващите резолюции), със специално позоваване на Резолюция 2242 на СС на ООН от 2015 г., в която изрично се насърчава равноправното участие на жените в усилията за предотвратяване, борба и премахване на незаконния трансфер на МОЛВ, както и на дестабилизиращото натрупване на такива оръжия и на злоупотребата с тях;
- Резолюция № 1612 на Съвета за сигурност на ООН от 2005 г. относно децата и въоръжените конфликти;
- Резолюция на Общото събрание на ООН „Управление на конвенционалните боеприпаси през целия им жизнен цикъл“ (A/RES/78/47) за приемане на Глобалната рамка за управление на конвенционалните боеприпаси през целия им жизнен цикъл (A/78/111) – специален международен инструмент за справяне с рисковете за сигурността и безопасността на конвенционалните боеприпаси, включително отклоняването и незаконния трафик на боеприпаси и непланираните взривявания на боеприпаси;
- документите на ОССЕ относно МОЛВ.

9. Що се отнася до подробностите по изпълнението на Програмата за действие, ЕС подкрепя включването на следните елементи в заключителния документ от четвъртата конференция:
- i. Да се насърчава изпълнението на национално равнище чрез национални междуетадовствени координационни органи; национални планове за действие; национални звена за контакт на институционално и техническо равнище; законодателство, включително наказателни клаузи, разпоредби и административни процедури; както и наблюдение във връзка със съответните аспекти на жизнения цикъл на МОЛВ и боеприпасите за тях, включително производство и маркиране, водене на регистри, търговия, трансфер, безопасно и сигурно складиране и обезвреждане.
 - ii. Да се подкрепя регионалното и подрегионалното сътрудничество и координация.
 - iii. Да се постави акцент върху компонентите на МОЛВ в двустранните и междурегионалните програми за сътрудничество в областта на сигурността, включително трансграничното сътрудничество и обмен на информация между правоприлагащите и митническите агенции, с цел да се ограничи незаконната търговия с МОЛВ.
 - iv. Да се засили ролята и да се овластят регионалните и подрегионалните организации за подпомагане на държавите в изпълнението на ПЗД.
 - v. Да се осигури възможност и да се поощрят обменът и използването на информация за установените модели в случай на незаконна търговия и отклоняване, в съответствие с националното законодателство, включително чрез онлайн бази данни на национално, регионално и международно равнище, като се окаже подкрепа за ролята на Интерпол и ООН в това отношение.
 - vi. Да се насърчава прилагането на споразумения с крайните потребители в контекста на контрола върху износа на МОЛВ.
 - vii. Да се насърчава използването на нови технологии при контрола на МОЛВ с цел идентифициране на пътищата и моделите на отклоняване на МОЛВ и боеприпасите за тях, както и да се допринася за наказателното разследване на тези случаи на отклоняване.
 - viii. Да се положат повече усилия за физическата сигурност и управлението на запасите (ФСУЗ), включително чрез прилагане на нови технологии.
 - ix. Да се подобри обменът на информация по отношение на конфискуването на оръжия в съответствие с националните законодателства, с цел преодоляване на слабостите и подобряване на възможностите за разследване и наказателно преследване, по-специално с акцент върху регионалното сътрудничество.

- x. Да се насърчи и подкрепи прилагането на стандартите и добрите практики за боравене с малките оръжия (като Компендиума за прилагане на контрол върху малките оръжия с модулен дизайн (MOSAIC) и боеприпасите (като международни технически насоки за боеприпасите (IATG)).
- xi. Да се стимулира прозрачността чрез насърчаване на държавите да споделят националните звена за контакт на институционално и техническо равнище за ПЗД.
- xii. Да се насърчават държавите да представят своите двугодишни доклади относно изпълнението на ПЗД и прилагането на Международния инструмент за проследяване, за да нарасне броят им и да се подобри качеството им, да включват МОЛВ в докладите си за Регистъра на ООН за конвенционалните оръжия (UNROCA) и да стимулират полезните взаимодействия по този въпрос с други свързани международни инструменти.
- xiii. Да се разгледа въпросът за незаконното производство и модифициране на МОЛВ и техни компоненти чрез производство в домашни условия, като се вземат предвид последните новости и тенденции, включително, но не само, чрез 3D печат, реактивиране на дезактивирани огнестрелни оръжия и преобразуване на огнестрелни оръжия, предназначени за стрелба с халосни патрони.
- xiv. Да бъдат преодолените нарастващите предизвикателства, породени в рамките на ПЗД и Международния инструмент за проследяване от производство на МОЛВ в домашни условия.
- xv. Да се благоприятстват добрите практики за дезактивиране на МОЛВ с цел довеждане до постоянна нефункционалност и премахване на физическата възможност за повторно активиране, наред с другото, чрез популяризиране на стандартите, определени в Регламент за изпълнение (ЕС) 2015/2403 на Комисията.
- xvi. Да се насърчава унищожаването като предпочитан вариант за справяне с излишните МОЛВ.
- xvii. Да се разгледа въпросът с нарастващото значение на интернет и онлайн сделките, включително на нематериалния трансфер на технологии и дизайн, за незаконната търговия с и производството на МОЛВ и техните части и компоненти.
- xviii. Да се отчетат различията в законодателствата на държавите, които улесняват незаконната търговия и производство на МОЛВ, включително незаконното преобразуване на огнестрелни оръжия, предназначени за стрелба с халосни патрони, във функциониращи огнестрелни оръжия.
- xix. Да се насърчава, в рамките на съответните им мандати и когато е целесъобразно, засилената роля на ООН и регионалните мироопазващи операции по отношение на незаконните МОЛВ.

xx. Да се вземат предвид въпросите относно МОЛВ и боеприпасите в програмите за следконфликтно възстановяване и по-специално в програмите за разоръжаване, демобилизация и реинтеграция, програмите за реформа в областта на сигурността и програмите, отнасящи се до жените, мира и сигурността.

10. Що се отнася до подробностите по прилагането на Международния инструмент за проследяване, ЕС подкрепя включването на следните елементи в заключителния документ от четвъртата конференция:

- i. Да се гарантира ефективността на международния инструмент за проследяване в светлината на развитието на технологиите и проектите за МОЛВ. ЕС е особено загрижен, че нарастващата тенденция за малки оръжия с тяло от полимер или модулен дизайн и отсъствието на общ стандарт за начина и мястото за маркиране на тези оръжия създава опасност постепенно да се ограничи възможността за тяхното проследяване. За да се създаде и запази възможността за проследяване на МОЛВ с тяло от полимер или модулен дизайн, е необходимо на четвъртата конференция да бъде постигнато съгласие по процес, насочен към постигането на единодушие относно маркирането на тези МОЛВ. Този процес следва да доведе до документ за консенсус, например приложение, допълващ международния инструмент за проследяване. Освен да включва споразумение относно маркирането на МОЛВ с тяло от полимер или модулен дизайн, този документ следва да отразява и други последици от развитието на технологиите и дизайна на МОЛВ, включително 3D печат, и новостите в маркирането, воденето на регистър и проследяването. Такъв документ би способствал да се гарантира, че развитието на технологиите и дизайна няма да намали ефективността на Международния инструмент за проследяване.
- ii. Да се стимулира маркирането на вноса – в съответствие с изискванията на Международния инструмент за проследяване – ако е възможно на етапа на производство.
- iii. Да се поощри прилагането на нови технологии за по-ефективно маркиране, водене на регистър и проследяване на МОЛВ. Резюмето на председателя от срещата на правителствени експерти съдържа съответните констатации и предложения във връзка с това.
- iv. Да се укрепят механизмите за обмен на информация относно националните системи за маркиране в момента на производство, както и относно стандартните процедури, свързани с конфискуваните немаркирани МОЛВ.
- v. Да се насърчи прилагането на национално равнище на Международния инструмент за проследяване чрез законодателство относно маркирането, воденето на регистър и проследяването, както и чрез изготвянето на двугодишни доклади, определянето на национални точки за контакт и разработването на национални планове за действие.

- vi. Да се изгради капацитет за проследяване на незаконни МОЛВ и боеприпаси в засегнати от конфликти райони, тъй като това може да допринесе за засичането и овладяването на незаконните потоци на оръжие в конфликтни зони. Това може да се постигне, наред с другото, чрез подкрепа на участието на ООН и регионалните мироопазващи операции в събирането, регистрирането, проследяването и унищожаването на незаконните МОЛВ и боеприпасите за тях, когато е целесъобразно, и в съответствие с техните мандати и, когато е възможно, в сътрудничество с групи експерти от ООН, отговарящи за наблюдението на наложеното от ООН оръжейно ембарго; чрез подпомагане за изграждането на капацитет за проследяване и разследване на местните агенции в областта на сигурността и на правоприлагането, в т.ч. от перспективата на жените, мира и сигурността, в съчетание с популяризирането на базата данни на Интерпол iArms и на други имащи отношение бази данни; както и чрез подкрепа на инициативи като iTrase чрез Организацията за изследване на оръжия в райони на конфликт.
11. Що се отнася до международното сътрудничество и помощ, ЕС подкрепя включването на следните елементи в заключителния документ от четвъртата конференция:
- i. Да се подкрепи изпълнението на Програмата за действие чрез сътрудничество и помощ за дейности за контрол на МОЛВ.
 - ii. Да се оцени въздействието на сътрудничеството и помощта, предоставяна за изпълнението на ПЗД, и да се представят резултатите от тази оценка за двугодишна среща на държавите в рамките на междусесийния процес на ПЗД.
 - iii. Да се повиши ефикасността и устойчивостта на усилията за предоставяне на помощ чрез по-добра координация в сътрудничеството със съответните регионални организации, донори и изпълнителни агенции, при пълна ангажираност с националните планове за действие на държавите бенефициери и като се следва доколкото е възможно заложеното в тях.
 - iv. Да се окаже подкрепа на доверителния механизъм на ООН за подпомагането на сътрудничеството при регулирането в областта на оръжията (UNSCAR).
 - v. Да се повиши прозрачността при сътрудничеството и помощта в областта на контрола на МОЛВ чрез оказване на подкрепа за глобалната база данни, където да се регистрира помощта при контрола върху МОЛВ.